

světová
škola

Jak začít

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of ActionAid and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

© **ActionAid 2006**

Permission need not be sought to reproduce these materials, provided copies are only made in educational establishments and that such copies are not sold, hired or lent to any other individuals or organisations or used in any other publications.

Generická maskulina použitá v této publikaci označují zástupce a zástupkyně všech pohlaví.

obsah

Úvod	3
Akce ve školách	4
Modelová světová škola	7
Krok 1: Uč se	8
Krok 2: Zjišťuj	26
Krok 3: Jednej	51

úvod

Cílem této příručky je, aby se globální témata a projekty staly podstatnou součástí života a mravních principů školy. Tento materiál vysvětluje, jak mohou mít malé změny v každodenním chodu škol kladný vliv na život v chudších zemích.

Úkoly vyžadují aktivní přístup studentů a nutí je do vedení vlastních projektů postupně ve třech fázích:

Uč se

Zjišťuj

Jednej

Úvodní aktivity ukáží studentům důležitost globálních témat a pomohou jim pochopit, jak mohou pozitivně ovlivnit celosvětovou chudobu, udržitelný rozvoj a přispět k ochraně klimatu.

Aktivity se soustředí na šetření Světové školy, které studenti využijí ke zjištění, nakolik jejich škola pomáhá nejchudším zemím světa.

Aktivity vedou studenty k využití výsledků z kroku 2. Studenti vyzvou svou školu ke změně. Tyto aktivity studentům pomohou zpracovat akční plán, přijmout opatření a zvážit jejich dopad.

Každý krok zahrnuje několik činností, ze kterých je možné vybírat. Vyžadují určité dovednosti a lze je využít vedle řady dalších aktivit uvedených na globalactionsschools.org. Hodí se do různých vyučovaných předmětů a pro všechny věkové kategorie.

Výchozí metodologie je založena na učebních metodách využívajících zapojení účastníků (participatory rural appraisal

techniques – PRA), které byly vytvořeny v méně ekonomicky rozvinutých zemích. Povzbuzují lidi ke společnému probírání témat podstatných pro jejich život. Využívají škálu učebních stylů postavených na aktivním zapojení studentů do výuky a velké množství vizuálních pomůcek. Cílem metodologie je vést studenty k porozumění, ke stanovení osobní role v komunitě a k odpovědnému chování.

akce ve školách

Do programu Světová škola by se měla zapojit celá školní komunita. Cílem programu je omezování chudoby a přispění k udržitelnému rozvoji a ochraně klimatu. Žáci zjišťují, jak je jejich škola organizována a prostřednictvím malých školních projektů se snaží o zlepšení života v chudších zemích.

Hlavní cíle programu Světová škola jsou:

- akce na podporu práv všech dětí
- akce za spravedlivější obchod (fairer trade)
- akce týkající se změn klimatu.

Tabulka níže znázorňuje, jak lze tyto cíle převést do školních projektů.

Cíl

Projekt

Dopad

Akce na podporu práv všech dětí

- Včlenění globálních témat a témat souvisejících s lidskými právy do školních osnov – například právo na vzdělání, právo na zdravotní péči, jídlo a přístřeší, právo na bezpečí; rovná práva pro všechny, včetně dívek
- Žáci se mohou zapojovat – prostřednictvím dotazů a aktivním přístupem k výuce – do zvyšování povědomí o lidských právech a ovlivňování osob, které mají vliv na změny v ochraně lidských práv

- Škola propojí studium v učebnách s odpovědným chováním
- Žáci vnímají dopad vlastního chování a postojů, ale i chování školy na celosvětovou chudobu
- Žáci jsou schopni klást otázky svému okolí, čelit nejistotě a změnám
- Žáci a učitelé respektují práva všech

Akce za spravedlivější obchod

- Využívat zboží a služeb, které byly pořízeny, aniž by byli nějak poškozeni jejich výrobci či životní prostředí v chudších zemích

- Spravedlivější obchodní vztah mezi výrobcí a spotřebiteli
- Menší poškození životního prostředí
- Omezení celosvětové chudoby

Akce týkající se změn klimatu

- Omezit množství spotřebované energie
- Omezit, znovu využívat a recyklovat odpad
- Využívat energii z obnovitelných zdrojů a surovin s nízkým obsahem uhlíku

- Nižší účty za energie
- Méně emisí oxidů uhlíku
- Omezení změny klimatu
- Menší celosvětová chudoba

Akce na podporu práv všech dětí

Kvůli chudobě je dětem upíráno právo na vzdělání, zdravotní péči, jídlo, přístřeší a bezpečí. Každý den zemřou desítky tisíc dětí na nemoci, které lze léčit a kterým lze předcházet. Stovky milionů lidí na světě hladoví. Posun směrem k inkluzivnímu spravedlivému vzdělávání je příliš pomalý. V roce 2030 podle OSN nebude více než 200 milionů dětí chodit do školy. Většina z nich jsou dívky.

Školy mají klíčovou roli při zvyšování povědomí o globálních otázkách

prostřednictvím školních osnov a propojováním výuky s praktickými aktivitami. Mohou se zapojit do osvěty ale i konkrétních výzev na podporu zlepšení přístupu dětí ke vzdělávání.

V minulosti například žáci z celého světa společně vytvořili přes 4 miliony postavíček představujících děti, které nechodí do školy a poslali je hlavám států. Aktuálních výzev, malých i těch celosvětových, je mnoho a zapojit se do nich může i vaše škola.

Akce za spravedlivější obchod

Školy mohou nakupovat spravedlivě obchodované výrobky, u nichž je garantované, že při jejich produkci nebyla porušována práva výrobců a nebylo poškozeno životní prostředí. To znamená spravedlivou cenu za zboží, jistotu dlouhodobých smluv a získání obchodních zkušeností k rozvoji dalšího podnikání.

Nákup výrobků pro školu může mít vliv i na životní prostředí v chudších zemích, třeba nákup potravin nebo papíru. Například v jihovýchodní Asii se mnoho lesů kácí kvůli výrobě papíru, což způsobuje výrazné sociální střety. Původní obyvatelstvo

může být v důsledku toho vysídleno ze svého domovského území. Nakupováním recyklovaného papíru lze jednoduše přispívat k překonávání těchto problémů.

Školy mohou napomáhat spravedlivějšímu obchodu osvětou, vlastním příkladem ale také konkrétními místními akcemi ve škole i pro veřejnost. Světové školy zařazují do výuky učební lekce o tomto tématu. Podněcují k nákupu férových výrobků, sami je používají, pořádají férové snídaně, prodejní akce, ochutnávky, výstavy nebo se zapojují do kampaní spojených s tímto tématem.

Akce týkající se změn klimatu

Globální chudoba a klimatické změny jsou neoddělitelně propojeny. Pokud se nic nezmění, zvýší se průměrná světová povrchová teplota ve 21. století pravděpodobně o více než 3 stupně Celsia. Aby se problém nevymkl kontrole, potřebuje Západ snížit emise skleníkových plynů o 60–80% do roku 2050. Mezinárodní společenství nedodrží závazky k odvrácení klimatické krize. Rok 2019 byl podle údajů OSN druhým nejteplejším v historii měření.

Chudé země přispívají k poškození klimatu nejméně a zároveň, vzhledem ke své bezbrannosti, jsou nejvíce postiženy jejich důsledky. Trpí výkyvy klimatu, jako jsou povodně, velké bouře, rozšiřování pouští a sucho. Také se obvykle nachází v oblastech s vyšším rizikem katastrof, a přitom mají slabý sociální systém, který by umožnil jejich následky zvládnout.

Změna klimatu ještě zvyšuje nerovnosti v dostupnosti zdravotní péče a přístupu

k základním potřebám jako je jídlo a čistá pitná voda. Chudí farmáři v tropických oblastech světa jsou málokdy schopni dosáhnout základní životní úrovně, a to kvůli snížení dešťových srážek, zhoršení kvality půdy a zvýšenému výskytu extrémního počasí. To vše navíc nepříznivě ovlivňuje výživu místního obyvatelstva a může zničit místní ekonomiku.

Školy mají možnost informovat, učit o klimatu a jeho změnách. Zapojením se do akcí za zmírnění klimatických změn mohou ovlivňovat lokální i globální dopady. Mají příležitost pomoci mladým lidem orientovat se v současném světě a udělat ho lepším. Týdne pro klima se 20.–27. 9. 2019 zúčastnilo až 8 milionů demonstrantů na více než 4 500 akcích ve 150 zemích světa. Studentské stávky podpořili nejen klimatičtí vědci, ale na řadě míst také rodiče, učitelé, odbory či celebrity. Občanská mobilizace povzbudila mnohé politiky a firmy k přijetí ambicióznějších opatření na ochranu klimatu.

modelová Světová škola

Činnosti, které charakterizují modelovou Světovou školu:

- Škola respektuje práva, vyznává rozmanitost, staví se předsudkům a inspiruje žáky k tomu, aby vyznávali pozitivní postoje a hodnoty.
- Celá školní komunita je aktivně zapojena do omezování globální chudoby organizováním projektů na podporu práv dětí, za spravedlivý obchod a zmírnění příčin a dopadů změn klimatu.
- Žáci jsou motivováni k vnímání souvislosti mezi tím, co studují, jakým způsobem funguje škola a jaké jsou dopady vlastních rozhodnutí na lidi a lokální i globální životní prostředí.
- Studenti průběžně monitorují a vyhodnocují globální chování školy, objevují nové a smysluplné způsoby, jak měřit dopad svých projektů a prosazují změny.
- Škola má dobře rozvinutou spolupráci s okolím, vazby na rodiče/opatrovníky, jiné školy a nevládní organizace.
- Jsou navazována partnerství se školami a komunitami v jiných zemích za účelem porozumění a poznávání jiných způsobů života, výměny zkušeností a spolupráce.
- Škola je vnímána jako vzor vhodného chování ve středu komunity, inspiruje místní podniky a další k podobným akcím.

krok 1

Uč se

Cílem kroku 1 je:

- zkoumat důležitost globálních témat
- pochopit, že vlastní aktivitou lze kladně přispívat k omezování celosvětové chudoby
- sdělovat svá zjištění kreativním způsobem.
- podporovat udržitelný rozvoj a ochranu klimatu

Aktivity představují žákům globální témata z řady různých úhlů. Pomáhají jim vybírat a analyzovat informace z různých zdrojů dat jako jsou texty, mapy, nákresy, obrázky a film.

Žáci jsou pak povzbuzováni k tomu, aby zkoumali souvislosti mezi vlastními životy a životy lidí v jiných částech světa. Aktivity ukazují, jak mohou mít i malé školní projekty výrazné globální důsledky.

Aktivity také pomáhají žákům sdělovat svá zjištění kreativním způsobem s využitím moderních technologií i médií. Žáci mohou psát články, točit videa, publikovat na sociálních sítích, oslovit média apod. Studenti se naučí, že zvyšování povědomí o globálních tématech je prvním krokem ke změnám.

Aktivity na výběr:

Pro začátek 10

První dojmy	10
Mapování školy	10
Myšlenková mapa	11
Hlava a pata	11
Záhadné téma	11
Ideální svět	11
Pomíchané údaje	11

Zkoumání globálních témat 12

Globální rámečky	12
Fotografie pro inspiraci	12
Řetězec proč-proč-proč	12
Debata o tématu	12
Strom problému	13
Kolo témat	13
Kompas	13
Spojnice života	13
Vybírání příběhů	13

Sdělování zjištění 14

Psaní článků	14
Nástěnky a webové stránky	14
Nakreslené příběhy	14
Hraní rolí	15
Plakáty, letáky, pohlednice	15

Pracovní listy ke kroku 1 16

pro začátek

První dojmy

- Vyberte obrázky a/nebo videa ke globálním tématům a napište pět slov, které vystihují jejich obsah.
- Ke každému slovu napište symbol: + ke slovům s pozitivním významem, např. zajímavý, barevný; - k negativním slovům, např. nešťastný, nudný.
- Nyní se podívejte, jestli jsou dojmy spíše pozitivní nebo negativní, sečtete počet pozitivních a negativních slov.
- Diskutujte: Z čeho myslíte, že vychází vaše dojmy? Jaké jsou v porovnání s dojmy ostatních? Jak myslíte, že se mohou změnit vaše první dojmy?
- Můžete první dojmy z témat a míst zkoumat také tak, že obrázky nebo videa sestříháte, aby dávaly jiný význam. Můžete tvořit pozitivní/negativní nebo ideální/reálné titulky, otázky na účel obrázků a filmů, např. zpravodajství, získání peněz. Zastavujte video a ptejte se žáků, co čekají, že bude následovat.

Mapování školy

- Vymyslete symboly pro znázornění školy, např. nějaký symbol, který představuje učení. Symboly umístěte na zeď nebo na zem.
- Každý student namaluje symbol vyjadřující místo, kde žije, a umístí jej k symbolu školy na zeď nebo na podlahu.
- Namalujte symboly představující další vzdálenější místa, na která mají studenti vazby, např. místa, která navštívili nebo jiné země, kde žijí jejich přátelé nebo rodiny. Symboly umístěte kolem symbolů školy.
- Když je mapa hotová, vysvětlete význam každého symbolu a ptejte se třeba: O čem jsme hovořili? Co jsme se naučili? Co je možné ještě dodat? Čím je mapa užitečná? Komu mapa patří?

Myšlenková mapa

- Představte si určité globální téma jako mapu myšlenek. Napište téma do středu papíru nebo tabule, říkejte slova, která vás v souvislosti s tímto tématem napadají a pište je okolo. Neexistují dobré ani špatné odpovědi.
- Slova spojujte mezi sebou.
- Diskutujte o významu slov ve vztahu k tématu. Jsou to významy záporné nebo kladné?

Hlava a pata

- Vyberte si soubor výstřižků (např. texty, mapy, obrázky nebo nákresy) o 3 různých globálních tématech. Nakopírujte je nebo natiskněte na malé kartičky.
- Vytvořte tabulku s názvy globálních témat ve sloupcích a výstřižků v řádcích.
- Vyměňte si grafy a kartičky s kamarády a přiřaďte správný výstřižek ke globálnímu tématu.

Záhadné téma

- Jednotlivci si vytvoří seznamy globálních témat, např. migrace, globální oteplování. Jedno téma vždy vyberou a přilepí jej na záda někoho jiného tak, aby každý měl na zádech nějaké téma.
- Procházejte se po třídě a ptejte se otázkami, na které lze odpovídat jen "ano" nebo "ne", abyste zjistili, jaké záhadné téma máte na zádech.

Ideální svět

- Přemýšlejte, jak by měla vypadat vaše škola / místo, kde žijete / svět za deset let. Co by mohlo být na světě, co tam teď není?
- Nápady přeneste na plakáty nebo mapy, psaným slovem nebo kresbou.
- Prodiskutujte, které z těchto věcí jsou nejdůležitější a nejvíce realistické a jak jich lze dosáhnout. Zvažte: Kdo má největší moc měnit věci? Co myslíte, že můžete udělat vy? Koho můžete ovlivnit, aby se věci změnily?

Vytvořte listinu deseti přání obyvatel zeměkoule, jak by měl svět v budoucnosti vypadat.

Pomíchané údaje

- Vyberte globální téma a napište 5 řádek o jeho příčině a historii, užíjte slova jako nejprve, potom a nakonec. Použijte informace z rozhovorů, map, nákresů, obrázků a filmových klipů. Každou větu napište na zvláštní kus papíru.
- Zamíchejte papírky a požádejte kamaráda, aby je seřadil v logickém pořadí.
- Ke zvýšení obtížnosti mohou být klíčová slova nebo fráze zakryty. Řadit lze také obrázky a filmové záběry.

zkoumání globálních témat

Globální rámečky

- Zjistěte si informace o jednom globálním tématu a použijte je k vyplnění pracovního listu Globální rámečky. Můžete je využít k napsání nového článku (tištěného nebo online), abyste zdůraznili důležitost vybraného tématu.

Fotografie pro inspiraci

- Vyberte obrázek ke globálnímu problému a umístěte jej do středu pracovního listu Fotografie pro inspiraci. Odpovídejte na otázky, které jej obklopují.
- Následující otázky mohou být přidány pro zvýšení obtížnosti: Komu je určeno toto téma? Jaký má tato fotografie význam? Proč byla pořízena? Kolika lidí se dotýká uvedené téma? Reagovali by různí lidé na fotografii stejným způsobem?

Řetězec proč-proč-proč

- Použijte pracovní list Řetězec proč-proč-proč k úvaze, proč ke globálním problémům dochází.
- Napište téma do rámečku vlevo a stále se ptejte proč.
- Podívejte se do každého rámečku a ptejte se: Je správné, že se tohle děje? nebo Co můžeme udělat pro to, aby se věci změnily? Odpovědi pište různými barvami ke každému rámečku.
- Tento úkol lze pozměnit a užít otázku Jak, jak, jak? Jak jsou projekty školy provázány s globálními problémy?

Debata o tématu

- Zjistěte argumenty na podporu nějakého globálního tématu a argumenty proti. Vepište je do rámečků v pracovním listě Debata o tématu. Zvažujte argumenty a vepište závěry do rámečku ve spodní části stránky.

Strom problémů

- Načrtněte strom. Na kmen napište nějaký globální problém, kořeny popište jeho příčinami, větve následky, plody návrhy možných řešení.
- Proberte následující otázky: Jak je strom užitečný pro pochopení problému? Která část stromu je podle vás nejdůležitější? Existují jiné způsoby, jak problém znázornit užitečným a jednoduchým způsobem?
- Okolnosti problému mohou být namalovány i jako řeka. Příčiny jako její přítoky a důležité události například jako povodně či vodopády.

Kolo témat

- Na pracovní list Kolo témat napište několik globálních témat z různých kategorií. Jedno téma může patřit do více kategorií.
- Do rámečku pod kruh popište témata slovy, která se vážou k příslušné kategorii. Zvažte souvislosti mezi kategoriemi, např. Může se problém týkat školy, aniž by se týkalo celého světa? Jsou peníze součástí každého problému?

Kompas

- Doprostřed pracovního listu Kompas napište vybraný globální problém, diskutujte o něm. Reagujte na otázky, které jej obklopují. Můžete to udělat před diskuzí o problému a/nebo poté.
- Porovnejte si odpovědi s ostatními ve třídě, doplňte všechny podstatné informace.

Spojnice života

- Namalujte velký kruh, který představuje svět, a položte ho na zem nebo připevněte na zeď. Nad kruh umístěte důležité problémy, které se dotýkají fungování školy. Napište je například na lepící papírky.
- Postupně berte jednotlivé problémy a přemýšlejte, jak se dotýkají jiných míst na světě. Namalujte čáru přes střed světa a na její konec pište odpovědi.
- Zvažte: Zasahuje tento problém lidi stejně nebo různě? Jak? Existují nějaké související problémy? Jak byste mohli zjistit více?

Vybírání příběhů

- Sbírejte informace o globálním tématu ze zpráv, např. z novin, webových stránek, TV. Různá zpravodajství vybírají jiné informace a kladou důraz na něco jiného.
- Zvažte: Jaký je titulek? Proč je takový a ne jiný? Kolik řádek je na stránce? Kolik je na stránce obrázků? Čí pohled je zahrnut a který je vynechán? Co nám nesdělili? Čí názor jsme neslyšeli? Proč?
- Vytvořte si vlastní zpravodajskou stránku. Rozmyslete si, jaký bude titulek, poselství zprávy a zda budete volit spíše.

sdělování zjištění

Psaní článků

- Napište článek o globálním tématu, který bude obsahovat fakta, citace a obrázky. Články jsou dobrý způsob, jak podrobně popsat informaci z různých úhlů.
- Použijte Osnovu pro psaní zpráv a pracovní list Debata o tématu jako pomůcku pro uspořádání informací.
- Rozhodněte, kde bude článek publikován, např. leták, noviny, časopis nebo webové stránky. Zvažte: Do které části publikace by se můj článek nejlépe hodil? Kdo ho bude číst? Proč by si měli chtít můj článek čtenáři přečíst?
- Oslovte editora, pošlete mu shrnutí článku a přesvědčte ho, aby jej zveřejnil (viz pracovní list Osnova pro psaní přesvědčovacích dopisů).

Nástěnky a webové stránky

- Vytvořte nástěnku nebo webové stránky dostupné pro celou školu i její návštěvníky školy. Jde o efektivní způsob, jak předávat obecné i aktuální informace o problému.

Rozmyslete si, co budete sdělovat a čím
- upoutáte pozornost. Připojte informaci, jak si lidé mohou zjistit více a jak se mohou zapojit, např. letáky s dalšími fakty a kontakty, které si mohou odnést/stáhnout.

Nakreslené příběhy

- Použijte ovizuální prvky (fotografie, film/video, karikatury, kresby apod.) k vyprávění o nějakém problému. Obrázky jsou užitečné pro upoutání pozornosti, popisují posloupnost událostí a představují různé perspektivy, např. fotografie ukazující protikladné aktivity nebo karikatury znázorňující protichůdné pohledy.

Hraní rolí

- Zahrajte scénku o typické situaci související s nějakým globálním problémem. Je to dobrý způsob procvičení mluveného projevu a slouží k poznávání odlišných úhlů pohledu na problém.
- Diváci volají na účinkujícího: „Zastav se přemýšlej.“ Ten odpoví na otázky, které v daný moment diváci mají.
- Zvažte: Myslí si různé postavy podobné věci? Proč? Kdo ovlivnil to, co si myslí?
- Vyměňte si role, abyste pochopili pohled jiných postav.

Plakáty, letáky, pohlednice

- Navrhněte plakát, leták, pohlednici nebo něco jiného, co může být rychle distribuováno mezi velký počet lidí.
- Dejte mu podobu, která přitáhne pozornost, včetně výrazného titulku a/nebo loga.
- Promyslete jeho účel, např. šokovat, propagovat určité téma, nebo přesvědčit lidi, aby se zapojili.
- Přidejte informaci o tom, jak se lidé mohou zapojit.

**Pracovní
listy ke
kroku 1**

Globální rámečky

· Globální témata

· Fakta a čísla

· Citace

Diagramy

Mapa

Obrázky

Jiné

fotografie pro inspiraci

● Týká se to lidí ve škole?

● O jaký problém jde?

● dotýká se lidí
v chudších částech
světa?

● Ovlivňuje životní
prostředí v chudších
oblastech světa?

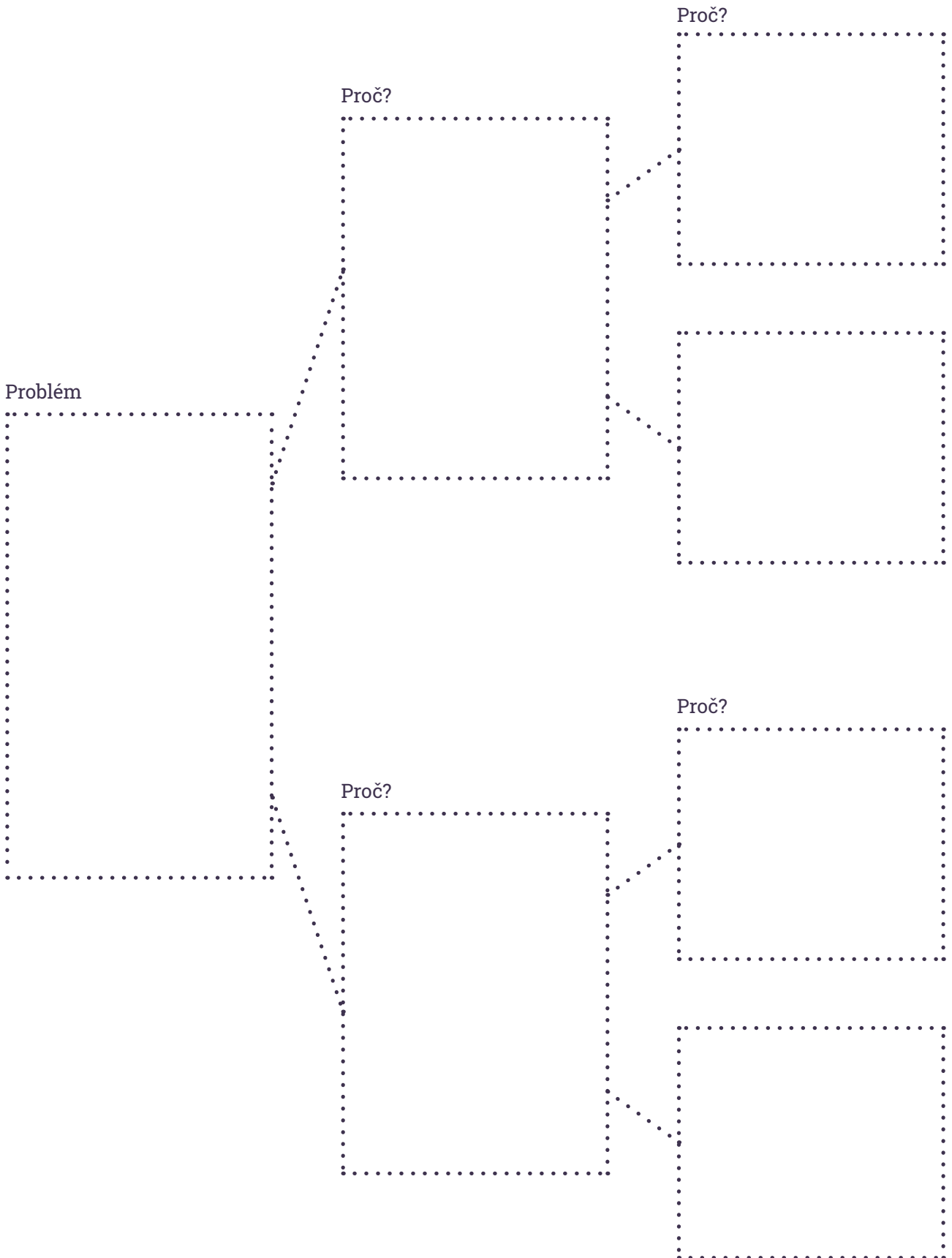
● O čem v souvislosti
s ním přemýšlíte?

● Jaké pocity ve vás
vyvolává?

● Co vás k němu
napadá za otázky?

● Týká se životního
prostředí v okolí školy?

řetězec proč-proč-proč

debata k tématu

Globální téma je:

.....

Argumenty pro téma:

.....

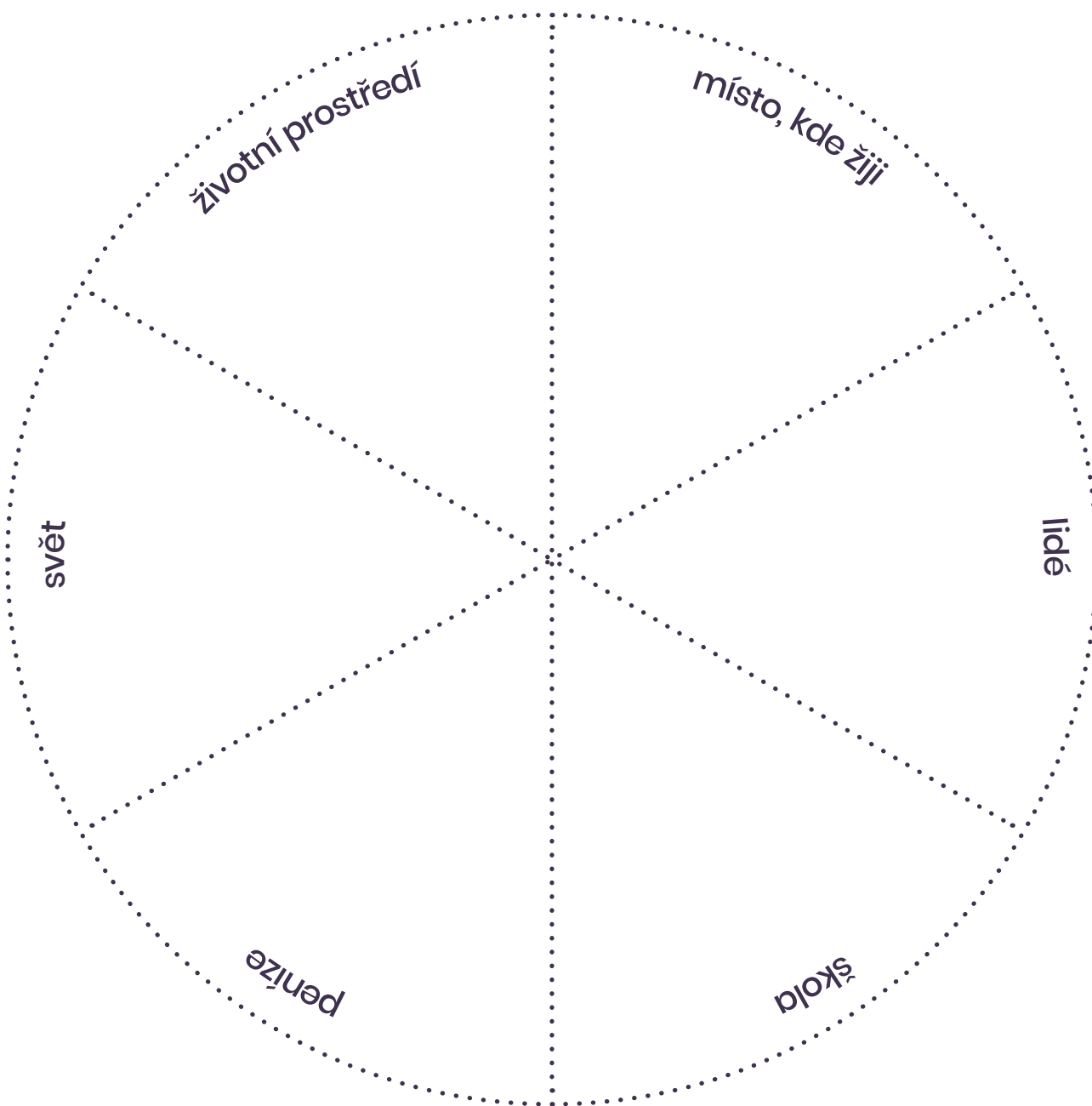
Argumenty proti tématu:

.....

Po seznámení se s výše uvedenými argumenty si myslím:

.....

kolo témat

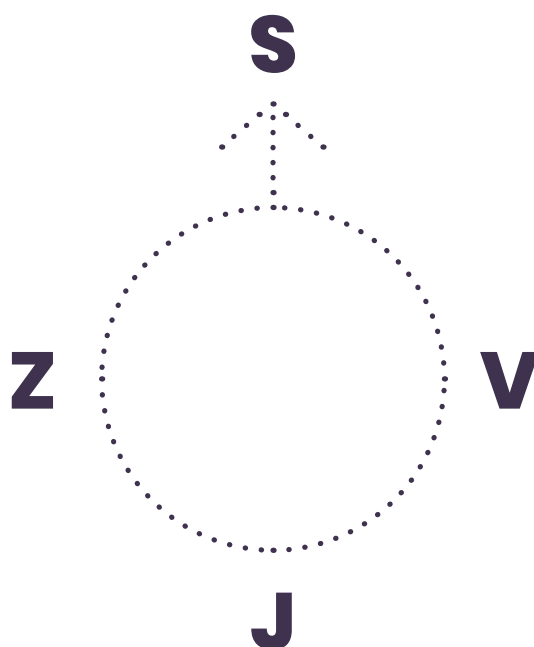

Společnost (sociální aspekty)

- Souvisí nějak se společností nebo jednotlivci?
- Jak ovlivňuje vás, vaši školu, lidi, v místě, kde žijete a lidi v jiných zemích?
- Existují nějaké podobnosti nebo rozdíly?

Zdroje (přírodní aspekty)

- Souvisí s přírodou nebo životním prostředím?
- Zasahuje životní prostředí v okolí vaší školy? Jak? Ovlivňuje životní prostředí ve světě? Jak?
- Působí na životní prostředí všech částí světa stejně?

Výnos (ekonomické aspekty)

- Souvisí nějak s ekonomikou a penězi? Jak?
- Dotýká se chudých i bohatých lidí stejně? Proč?

Jednání (politické aspekty)

- Kdo rozhoduje, co se s problémem stane? Kdo má největší vliv?
- Kolik moci máte vy, abyste problémy řešili?
- Co byste mohli udělat?

osnova pro psaní zprávy

Globální téma:

Tato zpráva je o:

Účelem této

zprávy je:

Okolnosti tématu

Zde jsou některá fakta k tématu:

.....

Obrázek

Zde je fotografie k tématu. Ukazuje:

Případová studie

Zde uvádím příklad toho, jak může problém zasáhnout konkrétní lidi:

.....

Shrnutí

Závěrem shrnuji:

.....

krok 2

Zjišťuj

Cílem kroku 2 je:

- zjistit, co vaše škola dělá pro udržitelný rozvoj a ochranu klimatu
- sebrat dat a sdělit výsledky kreativním způsobem

Cílem šetření je získat zprávu o tom, jak se vaše škola chová z globálního hlediska. Zahrnuje práci s dotazníky pro měření různých oblastí fungování školy, např. stravování nebo spotřeby energie či třídění odpadu. Vyhodnocuje také, co se dělá na podporu práv všech dětí, pro spravedlivější obchod a omezování změn klimatu.

Aktivity pomáhají žákům rozhodnout se jak, kdy a kde provést šetření a sbírat podklady. Žáci mají následně možnost o výsledcích informovat školu i veřejnost a zvýšit tak povědomí o tom, co už se pro udržitelný rozvoj a ochranu klimatu dělá a co je třeba ještě změnit.

Zpracování výstupů může být kreativní a má neomezené možnosti. Žáci mohou uspořádat přednášku, výstavu, točit videa, dělat rozhovory, psát dopisy, vytvořit webinář, uspořádat osvětovou nebo charitativní akci.

Aktivity na výběr:

Příprava šetření 28

Základní pravidla	28
Kdo, kdy, kde?	28
Metoda mapování myšlenek	29
Vše zaznamenat	29

Šetření světové školy 30

Informování o výsledcích	45
Shromáždění	45
Grafy před a po	45
Dotazníky, průzkumy, rozhovory	46
Výzdoba školních chodeb	46
Psaní dopisů	46

Pracovní listy ke kroku 2 47

příprava šetření

Základní pravidla

- Pročtěte si šetření Světové školy. Zahrnuje zkoumání fungování školy, žáci si všímají věcí, které doposud nemuseli vnímat.
- Před zahájením šetření je důležité ustanovit soubor základních pravidel, např. brát v úvahu a respektovat názory všech.
- Promyslete, které oblasti jsou žákům pro zkoumání dostupné a které nejsou. Zjistěte, s kým žáci mohou hovořit, s kým nikoli atd.
- Jakmile jsou pravidla stanovena, přiřaďte k nim symboly pro zjednodušení a vizuální charakteristiku.
- Vyvěste pravidla na viditelném místě, doplňujte je a pozměňujte dle potřeby.

Kdo, kdy, kde?

- Použijte pracovní list Kdo, kdy, kde? pro organizaci šetření.
- Rozhodněte, kdo je odpovědný za jednotlivé části šetření. Části šetření mohou být rozděleny mezi různé třídy, skupiny nebo dvojice.
- Jmenujte místa ve škole, kde mají probíhat jednotlivé části šetření. Zvažte, kde zjistíte informaci, kterou potřebujete. Je nutný například souhlas ke vstupu?
- Zvolte den a hodinu, kdy šetření proběhne, např. v 16 hodin ve středu. Je důležité zopakovat šetření v přesně stejný čas o pár dní později, aby bylo zajištěno platné srovnání.

Metoda mapování myšlenek

- Vytvořte mapu myšlenek k úvaze, jak k šetření přistoupit.
- Zvažte, jaké bude třeba vybavení, např. nástěnka, tužky, fotoaparát nebo gumové rukavice.
- Zvažte, koho se zeptat na další informace (vychovatelé, dozor v jídelně, školní rada, učitelé...) Je třeba oslovit někoho mimo školu? Jak se s ním spojíte? Kdy můžete očekávat odpověď?

Vše zaznamenat

- Rozhodněte se, jak zaznamenávat získané poznatky ještě před zahájením šetření. Posbírejte co nejvíce podkladů.
- Použijte pracovní list Vše zaznamenat pro debatu o vhodných způsobech záznamu poznatků – text, obrázky, čísla, nahrávky, osoby.
- Vyberte dva nebo více nápadů a použijte je v průběhu šetření. Inspirujte se v části „Informování o výsledcích“.

Sekce 1:

Akce na podporu práv všech dětí

Tato sekce zjišťuje:

- kolik se toho dozvíte o globálních tématech ve škole
- ve kterých vyučovacích předmětech se o nich učíte
- zda jste se někdy zapojili do nějakých projektů.

Čím více se učíme o globálních problémech, tím spíše se zapojíme do projektů za omezení chudoby a na podporu dětských práv, jako je právo na vzdělání, zdravotní péči, stravu, přístřeší a bezpečí.

1A | Co se učíte

Kolik se toho dozvíte o globálních tématech ve škole?

Kolik se o těchto tématech dovídáte?				
Globální témata	Mnoho	Něco	Nic	Ve kterých vyučovacích předmětech se o těchto tématech učíte?
Lidská práva				
Fair trade				
Změna klimatu				
Jak ovlivňujeme život v chudých zemích?				

1B | Uskutečněné akce

Podílel jste se někdy na projektu, který se týkal globálního tématu a zahrnoval některou z následujících aktivit?

Akce	ANO / NE
Psaní článků	
Výroba a distribuce plakátů/letáků	
Vytvoření informační vývěsky/výstavky	
Výroba krátkých filmů / videí	
Hraní představení, např. pouliční divadlo	
Vytvoření webové stránky	
Výroba nástěnky	
Výzdoba či umění, např. malby na stěnách, sochy	
Organizace shromáždění	
Pozvání přednášejících do školy	
Zapojení se do rozhodování ve škole, např. školní rada	
Vyplňování dotazníků, provádění průzkumů nebo rozhovorů	
Oslovení médií, např. noviny, TV	
Psaní dopisů vlivným lidem	
Fundraising	
Protestování	
Účast na kampani za lidská práva, např. projekt „STOP dětské práci“	
Organizace kampaně, např. za úsporu energie	
Jiné:	

Sekce 2:

Akce za spravedlivější obchod

Tato sekce zjišťuje množství výrobků, které škola nakoupila při dodržení pravidel spravedlivého obchodu. Týká se potravin, jiných výrobků i recyklovaných produktů, které přispívají k omezování chudoby ve světě tím, že:

- nepoškozují lidi, kteří je vyrobili,
- jsou šetrné k životnímu prostředí.

Značka Spravedlivý obchod (Fair Trade) zaručuje, že farmáři v chudších zemích dostali spravedlivě zaplacené za svou práci. Je však pravda, že ne všechny spravedlivě obchodované produkty mají tuto značku.

Například mezinárodní nevládní organizace Rada pro správu lesů (Forest Stewardship Council, FSC, v ČR Pracovní skupina pro certifikaci lesů FSC) certifikuje stromy a dřevěné výrobky na důkaz toho, že pocházejí z dobře obhospodařovaného lesa.

2A | Potraviný

Potraviný	Znáte některé z následujících fairtradových výrobků?	Víte, kde se dají koupit?	Koupili jste si někdy tento fairtradový výrobek?
Čaj			
Káva			
Čokoláda			
Banány			
Jiné			
Celkový počet žáků:			

2B | Nepotraviný

Znáte některé nepotravinové fairtradové výrobky? Které?	Koupili jste si někdy tento fairtradový výrobek?

2C | Recyklované výrobky

Papír

Kolik balíků papíru se nakupuje na kopírování a tisk každý šk. rok (1 balík = 500ks)?	ks
Je částí tohoto objemu i recyklovaný papír?	ano / ne
Jaký je podíl recyklovaného papíru?	%

Sešity

Kolik si za jeden školní rok žák z vaší třídy průměrně koupí sešitů?	ks
Kupuje si někdo sešity vyrobené z recyklovaného papíru? Kolik žáků?	
Jaký je z celkového počtu podíl žáků, kteří si kupují sešity z recyklovaného papíru?	%

Toaletní papír

Kolik rolí toaletního papíru se koupí na vaší škole za jeden rok?	ks
Je částí tohoto objemu i recyklovaný toaletní papír?	ano / ne
Jaký je podíl recyklovaného materiálu?	%

Napadají vás jiné recyklované nebo ekologicky šetrné výrobky?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sekce 3:

Akce ke změně klimatu

Tato sekce zjišťuje, kolik energie vaše škola spotřebuje. Když využíváme energii, uvolňuje se do atmosféry uhlík. To vede ke změnám světového klimatu jako jsou velké bouře nebo sucha, postihující nejvíce nejchudší země.

Elektronika, osvětlení, topení nebo dopravní prostředky využívají energii přímo. Spotřeba energie při přepravě jídla do školy, úklidu, ohřevu vod či likvidaci odpadu je méně viditelná.

3A | Energie

Celkový účet za energie za celé čtvrtletí před konáním šetření

Elektrina: Kolik kilowatthodin bylo spotřebováno?	kWh
Plyn: Kolik metrů krychlových bylo spotřebováno?	m ³
Pohonné hmoty: Kolik litrů bylo spotřebováno?	l
Je ve Vaší obci alternativní zdroj elektrické energie?	ano / ne
Využívá Vaše škola alternativní zdroje energie?	ano / ne
Vytváří vaše škola nějakou vlastní energii?	ano / ne

3B | Elektronika

Elektronické štítky

Znáte pojem elektronické štítky?	ano / ne
Kolik žáků ze třídy zná tento pojem?	%

Další nápady

--

3C | Osvětlení

Celkový počet světel

Počet světel/zářivek ve škole

Počet světel/zářivek s úspornými žárovkami/zářivkami

Podíl světel/zářivek s úspornými žárovkami/zářivkami

Během jednoho týdne sledujte, v kolika učebnách zůstalo po ukončení výuky rozsvíceno.

Vytvořte si speciální tabulku (Den / Počet učeben celkem / Podíl nezhasnutých učeben)

3D

Celkový počet radiátorů

Počet radiátorů s termostatem

Podíl radiátorů s termostatem

%

Celkový počet oken

Počet oken s dvojitými skly nebo těsněním

Podíl oken s dvojitými skly nebo těsněním

%

Jiné

3E | Doprava

Celkový počet lidí, kteří bydlí od školy ve vzdálenosti dosažitelné pěšky nebo na kole

Počet lidí z tohoto počtu, kteří chodí do školy pěšky nebo jezdí na kole

Podíl lidí z tohoto počtu, kteří chodí do školy pěšky nebo jezdí na kole

%

Celkový počet lidí, kteří bydlí od školy příliš daleko, aby chodili pěšky nebo jezdili na kole

Počet lidí z tohoto počtu, kteří jezdí hromadnou dopravou (pokud je dostupná)

Podíl lidí z tohoto počtu, kteří jezdí hromadnou dopravou (pokud je dostupná)

%

Celkový počet lidí, kteří bydlí od školy příliš daleko, aby chodili pěšky nebo jezdili na kole

Počet lidí z tohoto počtu, kteří jezdí autem a vezou dva a více lidí, včetně řidiče

Podíl lidí z tohoto počtu, kteří jezdí autem a vezou dva a více lidí, včetně řidiče

%

3G | Voda

Jaká byla spotřeba vody za posledního půl roku
nebo rok na jednoho člověka ve vaší škole?

Celkový počet vodovodních kohoutků

Počet kapajících/protékajících vodovodních kohoutků

Podíl kapajících/protékajících kohoutků

%

Celkový počet záchodů

Počet záchodů se šetřičem vody

Podíl záchodů se šetřičem vody

%

3H | Odpady

Pokud je to možné, otevřete pytel s odpadky:

Celkový počet položek	
Počet věcí, které by mohly být znovu použity nebo recyklovány	
Podíl věcí, které by mohly být znovu použity nebo recyklovány	%

Třídí vaše škola odpady?

ANO / NE

Papír	
Kov	
Sklo	
Plasty	
Baterie	
Bio odpad	
Tetrapaky	
Jiné	

Třídíte doma?

Počet žáků ze třídy, kteří třídí odpad v domácnosti.

Počet žáků ze třídy, kteří třídí odpad v domácnosti

%

Kompost

Je ve škole kompost?

ano / ne

Je používán?

ano / ne

Nádrž na vodu

Je ve škole nádrž na vodu?

ano / ne

Je používána?

ano / ne

Zahrada

Má škola zahradu?

ano / ne

informování o výsledcích

Shromáždění

- Zorganizujte shromáždění, abyste zvýšili povědomí o šetření a aby se škola dozvěděla, co se děje, a mohla se zapojit.
- Zvažte pozvání přednášejícího mimo školu, aby vysvětlil souvislosti mezi školou a chudobou ve světě.
- Během shromáždění pořídte fotky a natočte videa, dělejte rozhovory s lidmi v publiku, abyste zachytili jejich bezprostřední reakce a přesvědčili je, aby se zapojili.

Grafy před a po

- Vytvořte graf ukazující, jaká byla situace před akcí a k jakým došlo následně změnám.
- Rozhodněte se, co budete měřit, např. realizované projekty, spravedlivě obchodované potraviny či spotřebu tepla.
- Grafy mohou být doplněny fotografiemi před/po, videem, kresbou nebo citacemi.

Dotazníky, průzkumy, rozhovory

- Promyslete způsoby, jak zjistit názory na šetření a zvýšit informovanost o něm. Zkuste dotazníky, průzkumy, pohovory. Zadejte otázky typu: „Myslíte si, že se učíme dostatečně o životě v chudších zemích? Co myslíte, že by se mělo udělat? Měl byste zájem se zapojit? Jak šetření ovlivní lidi ve škole a ve světě?“
- Jeden ze způsobů, jak se dozvědět, co jiní lidé chtějí, je pořídit fotografii a ptát se, např.: „Poznáváte tuto část školní jídelny? Víte, co se tam děje? Byl jste tam někdy? Co byste tam rád změnil? Co byste rád viděl, aby tam probíhalo?“

Psaní dopisů

- Napište dopis někomu, kdo má vliv měnit věci ve škole, a někomu, kdo může zlepšit život v chudších částech světa, např. školní rada, ředitel, místní úřad, politik.
- Napište jim o šetření, problému, který jste objevili, a proč je důležité s tím něco udělat. Použijte pracovní list Osnova k psaní přesvědčovacích dopisů, která vám pomůže psaní strukturovat. Zvažte, proč píšete tento dopis, co adresát potřebuje vědět, o čem žádáte a jestli chcete odpověď.

Výzdoba školních chodeb

- Malujte na zdi, vyrobte koláže a sochy, které budou představovat jednotlivé části šetření.
- Vystavujte na klíčových místech, např. na školních chodbách nebo ve vstupním prostoru.
- Udělejte to zajímavým způsobem, bohatým na informace. Využijte abstrakcí, které lidi přinutí podívat se zblízka. Přidejte informace o tom, jak se zapojit.

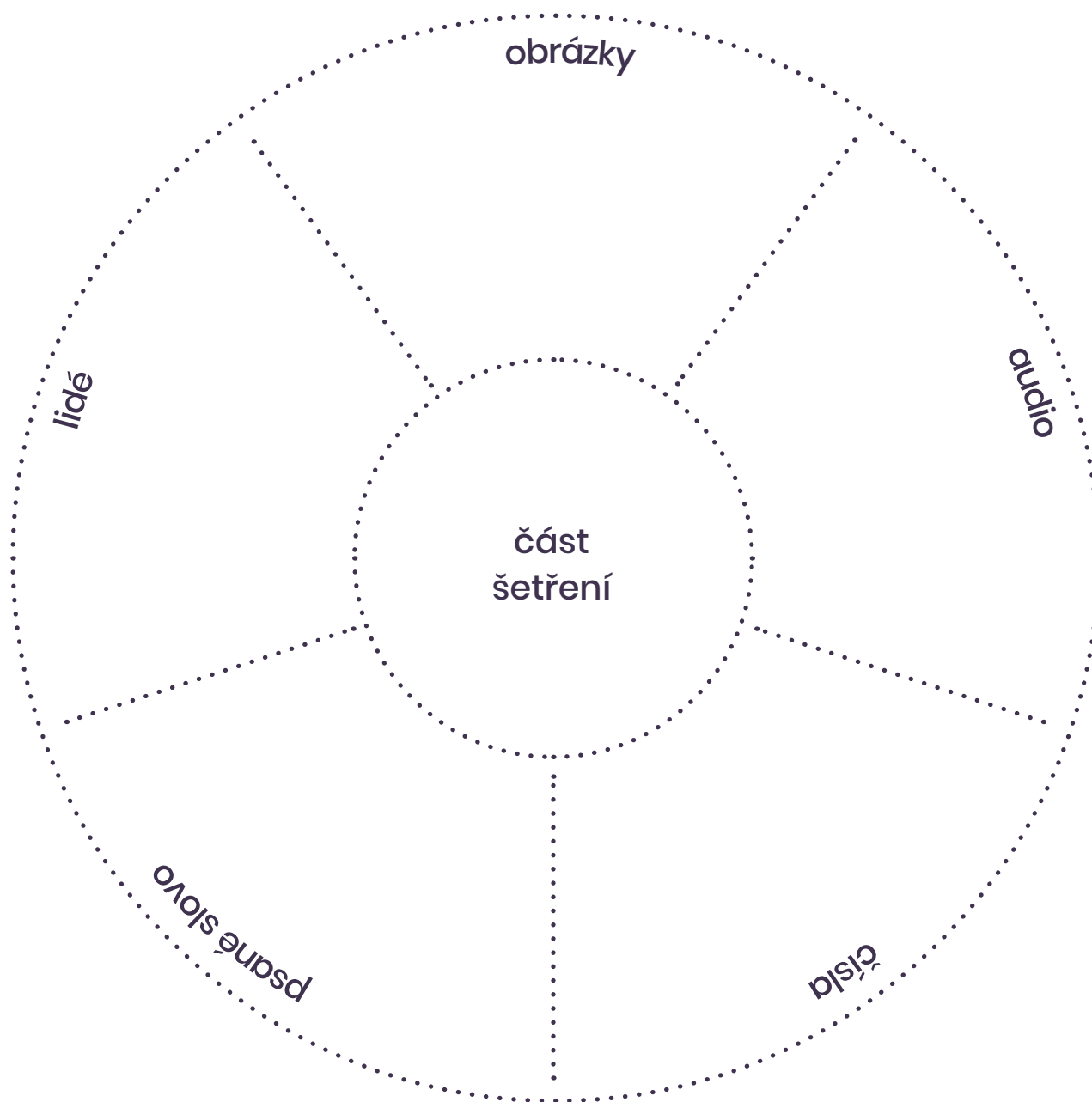

**Pracovní
listy ke
kroku 2**

Kdo, kdy, kde?

Části šetření	Kdo je odpovědný za měření? (jména osob)	Kdy bude měření probíhat? (den/čas)	Kde měření bude probíhat? (např. chodba, třída)
<p>Sekce 1: Akce na podporu práv všech dětí</p> <p>1A Co se učíte</p> <p>1B Uskutečněné projekty</p>			
<p>Sekce 1: Akce za spravedlivější obchod</p> <p>2A Potravinu nakupované školou</p> <p>2B Jiné výrobky (nepotravinu nakupované školou</p> <p>2C Recyklované výrobky nakupované školou</p>			
<p>Sekce 3: Akce ke změně klimatu</p> <p>3A Školní účty za energie</p> <p>3B Elektronika</p> <p>3C Osvětlení</p> <p>3D Topení</p> <p>3E Doprava</p> <p>3F Potravinové míle</p> <p>3G Voda</p> <p>3H Odpad</p>			

záznam zjištění

osnova pro psaní přesvědčovacího dopisu

Úvodní prohlášení

Provedli jsme šetření, abychom zjistili, jak se naše škola chová z globálního pohledu, a objevili jsme problém.

Problém je...

.....

.....

.....

.....

Argumenty na podporu tvrzení

Jde o problém, protože:

1.

2.

3.

Podklady

Posbírali jsme mnoho podkladů, např.:

1.

2.

3.

Shrnutí

Myslím, že jsme ukázali, že...

krok 3

Jednej

Cílem kroku 3 je:

- rozhodnout, jaké projekty budou provedeny, jejich naplánování a sběr podkladů
- srovnat situaci před a po
- informovat o zjištěných kreativním způsobem

Než žáci dospějí ke kroku 3, ústřední organizační tým bude mít zanalyzovány výsledky šetření a navrhne možné problémy k řešení pro vaši školu. Také škola bude mít příležitost přijít s vlastními náměty.

Aktivita pomáhají žákům vybrat jeden školní problém k řešení a rozhodnout o projektu, který problém vyřeší. Vytvoří akční plán a průběh a výsledky projektu zaznamenají.

Dále žáci zopakují šetření podle kroku 2, zašlou výsledky na globalactionsschools.org a porovnájí změny před a po provedení projektu.

Nakonec žáci informují o dosažených změnách klíčové osoby ve škole i mimo ni. Vyhodnotí, co se podařilo, co mohlo být lepší a jak přistoupí k dalším problémům, které by bylo potřeba řešit.

Aktivity na výběr:

Vyberte námět 53

Hlasujte nohama 53

Klasifikace námětů 53

Porovnání dvojic námětů 54

Rozhodování o projektu 55

Cihly a kladiva 55

Jaký projekt? 55

Matrice dopadů 55

Vytvoření akčního plánu 56

Řeka jako časová linka 56

Plánovací strom 56

Kodex akce 57

Akční plán 57

Zaznamenání projektu 58

Záznam projektu 58

Rychlé otázky 58

Informování o změnách 59

Výstavy 59

Hudba, píseň a tanec 59

Možnosti médií 59

Reflexe 60

Reflexe 60

Terč 60

Tabulka dovedností 61

Návaznost 61

Dvojité kolo 61

Oslava 61

Pracovní listy ke kroku 3 62

vyberte námět

Hlasujte nohama

- Odpovězte na následující otázky: Co vás na šetření nejvíce zajímá? Které věci ve škole byste nejraději změnili?
- Rozmístěte kusy papíru kolem místnosti. Na každý napište jeden námět. Podobné náměty mohou být napsány na jednom listě.
- Vyslechněte následující otázku a postavte se na místo, kde je tento námět umístěn. Který námět je podle vás nejdůležitější a proč? Poslouchejte další otázku a rozhodněte se, zda se znovu přemístíte: Který podnět můžete jako skupina zmírnit? Proč?
- Uvažujte o výběru, který jste udělali. Můžete „prodat“ vaše důvody výběru někomu jinému, abyste ho povzbudili k pohybu.
- Udělejte seznam všech námětů na tabuli. Hlasujte pro problémy, které vnímáte, že je jako třída můžete společně řešit. Každý má pět hlasů. Může je všechny věnovat jednomu problému, nebo je rozdělit mezi více témat.

Klasifikace námětů

- Napište náměty do levého sloupce pracovního listu Klasifikace námětů a ohodnoťte každý číslem od 1 do 5 dle daných kritérií.
- Sečtěte čísla a rozhodněte, zda je možné nejvíce ovlivnit problém, který má nejvyšší součet. Pokud ne, opakujte úkol za použití jiných kritérií.

Porovnání dvojic námětů

- Namalujte tabulku a vepište stejné náměty oběma směry, viz příklad níže:

	Rasismus	Nedostatečná recyklace skla	Plýtvání vodou
Rasismus	x		
Nedostatečná recyklace skla		x	
Plýtvání vodou			x

- Procházejte sloupce a řádky pro každou dvojici námětů a rozhodněte, který je důležitější. Například v prvním rámečku se po žácích chce, aby rozhodli, který námět je pro ně důležitější – rasismus nebo nedostatečná recyklace skla. Nejdůležitější námět je ten nejčastěji označený.
- Mřížka může být použita také k získávání hlasů pro jednotlivé náměty.

rozhodování o projektu

Cihly a kladiva

- Představte si, jak by měla vypadat ideální škola – taková, která by vybraný problém neměla. Namalujte obrázek nebo mapu a vyjádřete, jak škola vypadá nyní ve srovnání s ideálním stavem.
- Namalujte zeď z cihel. Na každou napište překážku, která brání uskutečnění vize ideální školy, např. potraviny ve školních prodejních automatech, které nejsou pořízeny podle zásad spravedlivého obchodu. Vytvořte si z papíru kladiva na rozbíjení cihel a napište na ně možné postupy k odstranění jednotlivých překážek, např. zorganizování plakátové kampaně, bojkot prodejních automatů.
- Prodiskutujte, jestli je projekt SMART (“chytrý”) podle následujících ukazatelů:
 - S** Specifický – může být jasně vymezen
 - M** Měřitelný – každou změnu lze změřit
 - A** Dosažitelný (z aj. achievable)
 - R** Realistický – může se uskutečnit, nejsou finanční ani personální překážky
 - T** Časově vymezený (time-bound) – je možné jej dosáhnout v určitém čase, např. v horizontu školního roku

Pokud není výsledek SMART, pokuste se ho znovu vymezit tak, že se budete soustředit jen na určitou část projektu.

Jaký projekt?

- Vytvořte seznam možných projektů do pracovního listu Jaký projekt? Zvažte každý námět použitím otázek z řádku na ose X a jedné otázky, kterou si určíte sami.
- Když je matrice hotová, vyberte projekt, který nejvíce odpovídá zájmům třídy a nebrání mu žádné překážky.

Matrice dopadu

- Udělejte seznam akcí, které přicházejí k vybranému námětu v úvahu, vyhodnoťte jejich dopad s použitím pracovního listu Matrice dopadu.
- Akci umístěnou v pravém dolním rohu je pravděpodobně lepší vynechat.

vytvoření akčního plánu

Řeka jako časová linka

- Nakreslete doprostřed podlahy řeku nebo ji umístěte na nástěnku na zdi. Můžete jí vytvořit třeba spojením více papírů z flipchartu, na které řeku namalujete, případně použít jiné materiály.
- Řeka znázorňuje úkoly, které je třeba udělat k dosažení cíle, v chronologickém pořadí. Pramen řeky znázorňuje současný stav a ústí řeky výsledek. Přítoky představují jednotlivé kroky a jejich pořadí. Případné překážky mohou být vyjádřeny např. jako kameny v korytě řeky, vodopády, víry atp. Řeka může být dotvářena podle toho, jak projekt postupuje.

Plánovací strom

- Umístěte tvar stromu doprostřed třídy. Může být tvořen více kusy papíru z flipchartu sepnutými k sobě, na kterých je namalovaný strom. Může být také ze dřeva či jiných materiálů.
- Na kmen napište nebo nalepte symbol pro vybraný projekt. Napište nebo vytvořte symboly pro cíle a umístěte je jako plody. Úkoly, které je třeba udělat, aby bylo dosaženo cílů, znázorněte jako větve, např. vytvoření fotografií, napsání dopisu, výzdoba. Zdroje, které budete potřebovat, např. určité dovednosti, materiály, kontakty, znázorněte jako kořeny. Mohou být přidány listy se jmény lidí a jejich funkcí v projektu.
- Použijte strom jako základ pro debatu o následujících otázkách: V jakém pořadí musí být úkoly udělány? Je možné je všechny splnit? Které jsou nejdůležitější? Kdo udělá co?

Kodex akce

- Vytvořte kodex, který stanoví cíl/e projektu a popíše, jak projekt přispěje k omezení chudoby ve světě. Např. „Náš cíl je zvýšit recyklaci a opakované užívání plastů ve škole. Uděláme výtvarnou instalaci z plastových věcí odhozených do koše a informační tabule vysvětlující souvislost s chudobou ve světě. Na výrobu plastů je potřeba mnoho energie, což přispívá ke změnám klimatu, které nejvíc zasahují nejchudší lidi na světě.“

Akční plán

- Použijte již hotové nákresy a pracovní listy k dokončení pracovního listu Akční plán. Bílé rámečky je třeba vyplnit před zahájením projektu, šedé po skončení.

zaznamenání projektu

Záznam projektu

- Použijte pracovní list Záznam projektu k zaznamenání průběhu projektu. Uveďte, jaké podklady byly pořízené v každé jeho etapě, např. fotografie, filmové nahrávky, videa, aktualizace webových stránek, příběhy, nákresy.

Rychlé otázky

- Udělejte krátké rozhovory, abyste zjistili názory lidí na projekt. Připravte si jednoduché otázky, na které lze odpovědět ano/ne. Dále si připravte otázky s výběrem z více odpovědí. Všechny otázky vložte do tabulky, kterou lze snadno vyplnit.
- Připojte jednu nebo dvě otázky, které se ptají na názor, abyste získali obecný obrázek, jaký dojem projekt na lidi udělal.
- Znázorněte výsledky jako graf nebo tabulku.

informování o změnách

Výstavy

- Uspořádejte o dosažených změnách ve škole výstavu. Rozhodněte, co vystavíte, a komu je výstava určena.
- Vyberte výstavní prostor a dobu, zvolte materiály. Zvažte, co potřebují návštěvníci výstavy vědět, jak toto co nejlépe zprostředkujete, v jakém pořadí by měli návštěvníci předměty vidět.
- Vymyslete hodnoticí dotazník. Zjistěte, co se lidem na výstavě líbilo, co se dozvěděli nového o projektu i způsobech, jakým byl plánován a proveden, jak lze výstavu zlepšit.
- Výstavu nafotťe nebo nafilmujte, udělejte rozhovory s lidmi, využijete toho k dalšímu rozšiřování informací o projektu.

Hudba, píseň a tanec

- Složte krátkou skladbu, píseň nebo tanec na oslavu i zvýšení povědomí o změnách ve škole. Tyto formy komunikace jsou zábavné, pomáhají udržet motivaci a jejich prostřednictvím se informace dostanou k dalším lidem.

- Zvažte, jak a kde informace šířit s využitím pracovního listu Možnosti médií, např. místní rozhlas nebo pětiminutová scénka předvedená např. při slavnostním ukončení školního roku nebo na školní besídce.

Možnosti médií

- Pročtěte si pracovní list Možnosti médií a promyslete způsob šíření informací o změnách ve škole. Média mohou oslovit velký počet lidí a přimět je, aby se pouštěli do podobných projektů.
- Vyberte si jedno médium, na které se soustředíte, např. místní televizní stanici nebo divadlo. Uvažte, kdo budou vaši diváci, co je nejvíce zajímavá a čeho si asi nejspíše všimnou.
- Zjistěte, jak média oslovit, např. e-mailem, faxem nebo poštou. Přesvědčte je, že změny, ke kterým ve škole došlo, stojí za odvysílání.

reflexe

Reflexe

- Použijte otázky z pracovního listu Reflexe k diskusi, jak dobře skupina pracovala, jestli měl projekt nějaký dopad, jak poznamenal školu, co by mohlo být příště uděláno jinak.
- Přiřaďte barvu pro každou kategorii, např. červená pro „Společná práce“ a modrá pro „Výsledný dopad“, napište odpovědi na otázky na papíry vystříhané do tvaru komiksových bublin. Toto můžete použít i jako třídní výstavku.
- Pokud se projekt nevydařil dle očekávání, následující otázky mohou být užitečné: Proč se projekt nezdařil tak, jak jsme doufali? Byla skupina příliš ctižádostivá nebo nedostatečně ctižádostivá? Měla skupina dostatek zdrojů? Bylo by lepší vybrat jiný projekt? Proč?

Terč

- Vyberte čtyři ukazatele ke změření toho, co jste se naučili, např. pokládání otázek, účast v diskuzích, hledání souvislostí mezi školou a globálními tématy a zábava a nakreslete je do rámečků na pracovním listě Terč.
- Na konci každého úkolu nebo kroku umístěte lepicí puntík podle dosažení míry splnění. Střed znázorňuje vysokou úspěšnost, vnější okraje nízkou. Svou volbu okomentujte.
- Tuto činnost zopakujte s užitím konkrétních „akcí“ jako ukazatelů, např. zdravé stravování, chození do školy pěšky, zhasínání.

Tabulka dovedností

- Pracovní list Tabulka dovedností lze použít k zaznamenání dojmů, které žáci mají z toho, jak komunikovali, jak se podíleli a jak reagovali. Další ukazatele mohou být doplněny na konec tabulky, žáci si také mohou zvolit své vlastní hodnocení a dát mu odlišnou grafickou podobu.

Návaznost

- Žáci se postaví do řady podle toho, jak vnímají velikost změny, kterou jejich projekt způsobil. Ti s kladnými pocity stojí na jednom konci řady, ti s neutrálními uprostřed, ti s negativními pocity na opačném konci řady. Rozestavení lze využít pro debatu o tom, co je třeba udělat k tomu, aby se více lidí mohlo posunout směrem k pozitivnímu konci. Je možné rozebírat podrobněji extrémní postoje na obou koncích nebo řadu přeorganizovat, na jednom konci žáci spokojení Vždy, uprostřed Někdy, na druhém konci Nikdy.
- Žáci vysvětlují, proč se postavili na určité místo. Když větší počet žáků objasní svá rozhodnutí, zeptejte se ostatních, jestli se jejich názory mění a jak. Povzbuzujte žáky s opačnými postoji k výměně názorů.

Dvojité kolo

- Třída utvoří dva kruhy se stejným počtem studentů, jeden uvnitř druhého. Kruhy se otáčejí opačnými směry, dokud učitel neřekne „Zastavit“. Pak se každý zeptá toho z druhého kruhu (naproti) např. co ho bavilo, jak se cítil zapojený, co by udělal příště jinak.

Oslava

- Naplánujte způsob, jakým oslavíte dosažené výsledky, např. předání diplomů, prezentace projektu, poslaní lístku s poděkováním ostatním.
- Napište děkovný dopis nebo e-mail všem, kteří přispěli k uskutečnění projektu. Vysvětlete, co se zdařilo a co naopak nepodařilo, připojte vybrané podklady z projektu, např. fotografie, výstřižky z novin.

A large yellow circle is centered on the page, containing the text 'Pracovní listy ke kroku 3'.

**Pracovní
listy ke
kroku 3**

jaký projekt?

Projekt	Jak dlouho bude trvat jeho naplánování?	Jak snadné je ho provést?	Jak velký dopad bude projekt mít – na školu, v místě, kde žijí, a globálně?	Kdo nám může pomoci?	Kdo nám realizaci projektu může zkomplikovat?	Vaše otázky...

matrice odpadů

	Velký dopad	Střední dopad	Malý dopad
Snadné provést			
Středně obtížné provést			
Obtížné provést			

akční plán

Námět

Co chceme ve škole změnit?

Projekt

Co uděláme?

Informovat

Komu chceme o změně říci? Jak?

Podklady

Jakými způsoby projekt doložíme?

Změna

Co se změnilo?

záznam projektu

Projekt

Místo

Čas

Nejprve jsme...

Podklad/důkaz

Potom jsme...

Podklad/důkaz

Pak jsme...

Podklad/důkaz

Nakonec jsme...

Podklad/důkaz

Další komentáře

Podklad/důkaz

možnosti médií

Druh média	Název společnosti	Co bychom mohli nabídnout ke zveřejnění	Výhody spolupráce	Nevýhody spolupráce
Místní noviny				
Celostátní noviny				
Místní rozhlas				
Celostátní rozhlas				
Místní televize				
Celostátní televize				
Filmová společnost				
Zpravodajské webové stránky				
Vzdělávací webové stránky				
Projektové webové stránky				
Divadelní společnost				
Hudební skupina				
Taneční skupina				
Reklamní společnost				
Jiné				

Příště

Co příště uděláte jinak?
Co vám působilo největší potíže?
Stalo se něco neočekávaného?

Měním se

Co vás nejvíce bavilo?
Jaké dovednosti jste získali?
Změnil se způsob, jakým budete
přemýšlet a chovat se v budoucnu?

Práce ve skupině

Jak jste společně pracovali?
Dokázala se skupina rozhodnout
tak, aby s rozhodnutím všichni
členové mohli souhlasit?

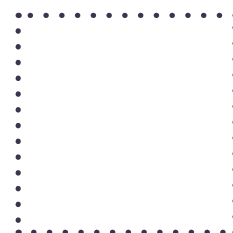
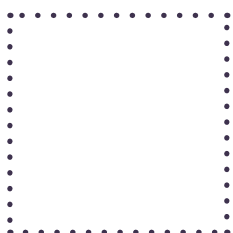
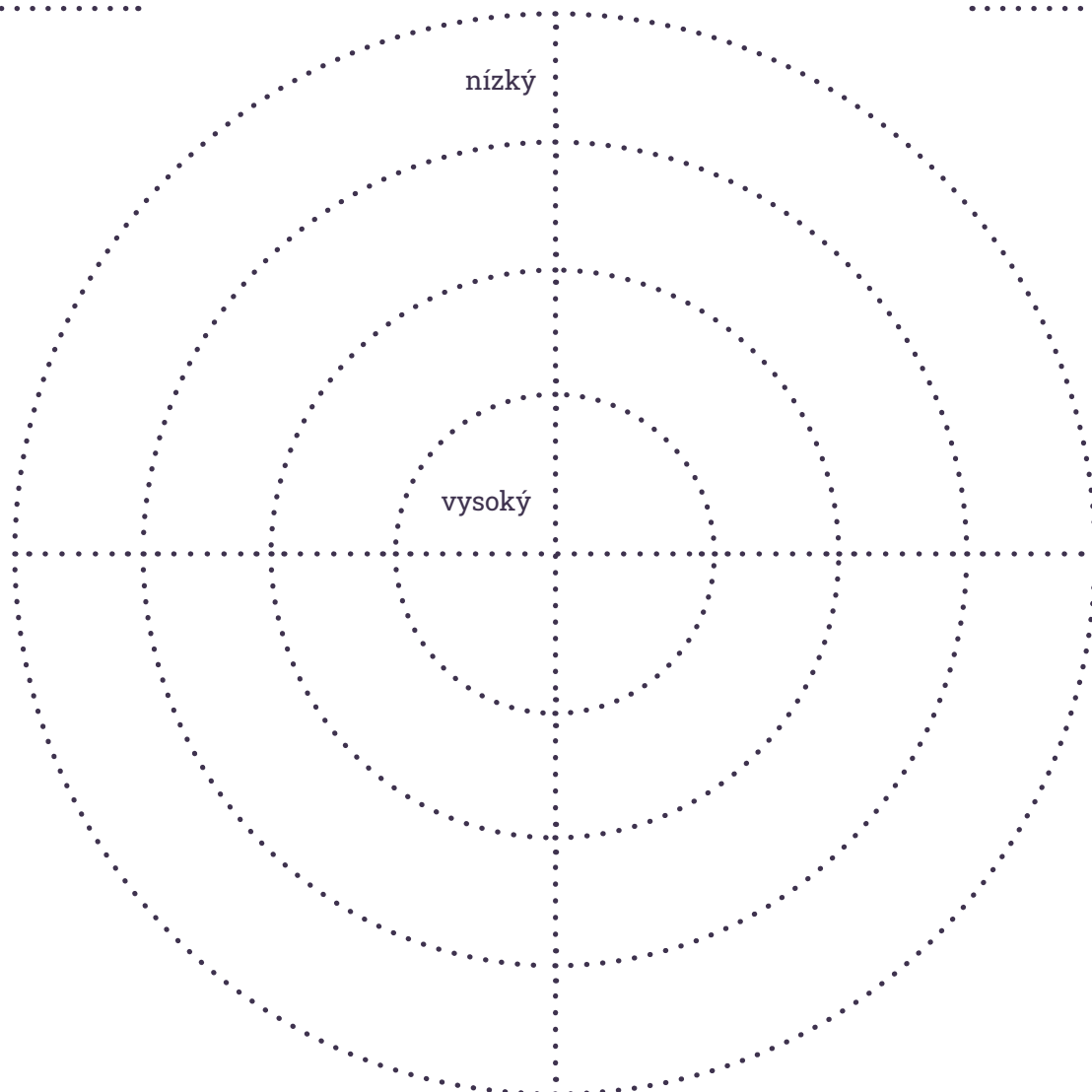
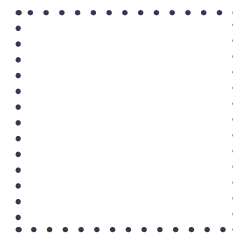
Globální škola

Přemýšleli jste, jak je vaše
škola propojená se světem?
Považujete se za aktivního
obyvatele planety Země? Proč?

Provádění změn

Změnili jste něco?
Jak to víte?
Co byl váš největší úspěch?

terč

tabulka dovedností

Vysoké hodnocení	1	2	3	4	5	Nízké hodnocení
Velmi spokojený						Velmi nespokojený
Mnoho se naučil						Nic se nenaučil
Získal jistotu						Ztratil jistotu
Pracoval samostatně						Nepracoval samostatně
Spolupracoval ve skupině						Nespolupracoval ve skupině
Snadno se zapojoval do diskuzí						Obtížně se zapojoval do diskuzí
Snadno vyjadřoval vlastní názor						Potíže s vyjádřením vlastního názoru
Snadno naslouchal názorům druhých						Obtíže s nasloucháním názorů druhých
Vyjednával dobře						Nevyjednával dobře
Rozhodoval						Nerozhodoval
Plánoval dobře						Neplánoval dobře
Reagoval na nápady						Nereagoval na nápady
Byl aktivní						Byl pasivní
Měřil dopad jednání						Neměřil dopad jednání
Dosáhl změny						Nedosáhl změny

